

ఉత్తర కాశి- సిల్ క్వారా సారంగ్ ‘ప్రమాదం’

విధ్వంసక అభివృద్ధి నమూనాలో జరగబియే మహీ విషట్లుకు పొచ్చరిక

17 రోజుల సుదీర్ఘ నిరీక్షణ అనంతరం ఎట్టకేలకు ఉత్తర కాశిలోని సిల్ క్వారా సారంగంలో చిక్కుకుపోయిన 41 మంది కార్బూకులు సురక్షితంగా బయటపడటం సంతోషకరమైన వార్త. అయితే సారంగంలో చిక్కుకుపోయిన నవంబర్ 12వ తేదీ నుండి ఆ కార్బూకులు, వారి కుటుంబ సభ్యులంతా తీవ్ర ఒత్తిడి, అందోళనలతో నిద్రలేని రాత్రులు గడిపారు. మరణం అంచుదాక వెళ్లి బతుకుపై ఆశలుడిగిన ఈ 41 మంది కార్బూకులను రక్కించే ఘట్టం ప్రస్తుతానికి సుఖాంతమే అయినా, సాప్రూజ్యవాద, బదా కార్బూరైట్ శక్తుల లాభార్జనే పరమాపథిగా పనిచేసే నేరపూరిత పాలకుల విధ్వంసక అభివృద్ధి నమూనాలో ఇలాంటి ప్రమాదాల మరెన్నో పెరుగుతాయనే దానికి సిల్ క్వారా ఘటన ఓ పొచ్చరికగా ఉంటుంది.

ఉత్తరాభండ్ రాష్ట్రం - ఉత్తర కాశిలో సముద్ర మట్టానికి 1100 మీటర్ల ఎగువన, రాకోట్ - సిల్ క్వారా వద్ద సారంగం గుండా రహదారి నిర్మాణ పనులు జరుగుతుండగా నాలుగున్నర కిలోమీటర్ల సారంగం పాక్షికంగా కూలిపోయి, రెండు వైపులా మార్గం మూసుకు పోయంది. సారంగంలో ఉండిపోయి శిథిలాల కింద పడకుండా ప్రాణాలు కాపాడుకున్న 8 రాష్ట్రాలకు చెందిన 41 మంది కార్బూకులు ఆ సారంగంలోనే సజీవంగా చిక్కుకుపోయారు.

గంగా యమునల జన్మస్తలమైన ఉత్తరాభండ్ గధ్వాలి హిమాలయ పర్వత పాద ప్రాంతం, పర్యావరణరీత్యా చాలా సున్నితమైన ప్రాంతం. భూకంప తీవ్రతలో ఇది ఐదవ జోనలో ఉంది. ఈ ప్రాంతంలో జీవ జంతు జాలాన్ని పరిరక్షించాలని, విచ్చలవిడిగా నిర్మాణాలు చేపట్టరాదని భూగర్జ నిపుణులు, మేధావులు, పర్యావరణ వేత్తలతో పాటుగా ప్రభుత్వాలు వివిధ సందర్భాలలో నియమించిన నిపుణుల నివేదికలు, ఉన్నత న్యాయస్థానాల కమిటీ నివేదికలు ఎంతగా ఫోషస్టున్నా పాలకులు చెవికెక్కించుకోవడం లేదు. దోషించి శక్తుల స్వార్థ ప్రయోజనాల కోసం పర్యావరణాన్ని ఫోరంగా దెబ్బతీనే విధానాలని అభివృద్ధి మునుగులో చేపడుతన్నారు.

నరేంద్ర మోడి నాయకత్వంలో కేంద్రంలో బిజెపి అధికారం లోకి వచ్చిన తర్వాత హిందూ మత పుణ్య తీర్థాలుగా భావించే గంగోత్తి, యమునోత్తి, కేదారినాథ్, బద్రినాథ్లను కలుపుతూ ‘చార్ ధామ్ మహా మార్గ పరియోజన’ అనే భారీ ప్రాజెక్టుకు రూపకల్పన చేశారు. పర్వతాలు, అడవుల గుండా సాగే వేయి కిలోమీటర్ల పైగా ఉన్న ఈ రహదారి నిర్మాణంలో భాగంగా అనేక కల్యార్పులు, సారంగాలు, వంతెనలు, కైపాసులు నిర్మించేందుకు భారీగా తవ్వకాలు సాగిస్తన్నారు.

100 కిలోమీటర్లు దాటిన ప్రాంతంలో చేపట్టే ప్రాజెక్టులకు పర్యావరణ ప్రభావ అంచనా విధిగా జరపాలనే నిబంధనను తప్పించుకునేందుకు చార్ ధామ్ ప్రాజెక్టును ముక్కులు ముక్కులుగా విడగొట్టి అనుమతులు పొందారు. ఈనాటి చర్చనీయాంశమైన సిల్ క్వారా సారంగం కూడా ఈ ప్రాజెక్టులో భాగమే.

ఈ ప్రాజెక్టు కోసం తవ్వకాలు చేపట్టిన స్థలానికి దిగువ ప్రాంతాలలో సాపేక్షికంగా మిగిలిన ప్రాంతాల కంటే అధికంగా కొండ చరియలు భారీగా విరిగిపడటం, చిన్నపూటి వర్షాలకే పరదలు ముంచేత్తడం జరుగుతోందని, గతం కంటే ఈ ప్రమాదాల తీవ్రత నాలుగు రెట్లు పెరిగినట్లుగా ఆధ్యాయనాలు తెలుపు తున్నాయి. అయినా బిజెపి నాయకత్వంలోని కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు నిమ్మకు సీరెట్టినట్లు వ్యవహరిస్తున్నాయి.

ఇప్పటికే ఈ ప్రాంతంలో వందలాదిగా జల విద్యుత్ ప్రాజెక్టులకు అనుమతులిచ్చారు. ఎన్టిపిసి ఆధ్వర్యంలో నిర్మించే 300 మెగావాట్ల తపోవన్ విష్టగఢ్ జల విద్యుత్ ప్రాజెక్టు కోసం 12 కిలోమీటర్లలో సారంగం నిర్మించారు. 2021 ఫిబ్రవరిలో ఈ సారంగంలో జలిగిన ప్రమాదంలో 100 మంది కార్బూకులు ప్రాణాలు కోల్పోయారు. ఇలాంటి ఘటనలు తరచుగా జరుగుతున్నప్పటికీ, ఈ నిర్మాణాల కోసం గధ్వాల్ కొండలను యధేచ్చగా తొలుస్తున్నారు, బాంబులు పేలుస్తున్నారు.

దీని ఫలితంగా ఈ సంవత్సరం మార్చిలో గధ్వాలి ప్రాంతం, చహాలి జిల్లాలో జోషిమర్ ప్రాంతం, ఉన్నపళంగా భూమిలోకి కృగం పోయింది. దీనితో ఆ ప్రాంత జనాభానంతా అక్కడి నుండి సురక్షిత ప్రాంతాలకు తరలించాల్సి వచ్చిందనే విషయం, పెనుముప్పును తప్పించుకున్న విషయం మన పాలకుల గమనంలో లేదనుకోవాలా? కానే కాదు, గర్వించదగిన స్థాయిలో దేశ నిర్మాణం జరుగుతున్నప్పుడు ఇటువంటి సిల్ క్వారా సారంగ ప్రమాదం ఘటనలు సర్పసాధారణమేనని ఉత్తరాభండ్ రాష్ట్ర విషట్ నిర్వహణ సంస్ కార్యదర్శి రంజిత్ సిన్హా బరితెగించి చేసిన వ్యాఖ్యానం పాలకుల అంతరంగానికి వ్యక్తికరణ మాత్రమే. దీనిపై పాలక నేతులెవరు నోరు మెదవకపోవడం, ఈ అంచనాను రూఢీ పరచడం లేదా?! కనుక, రాసున్న కాలంలో ఇటువంటివో ఇంతకంటే ఫోరమైనవో మరెన్నో ప్రమాదాలు జరగునున్నాయని ప్రకటిస్తున్నారన్నమాట!

సిల్ క్వారా సారంగ మార్గంలో కార్బూకుల చిక్కుబడిపోయాక వారిని వెలికి తీసుకువచ్చే ప్రయత్నాలలోనూ యంత్రాంగం సస్వదంగా లేదు. అప్పటికప్పుడు విదేశీ నిపుణులను, విదేశీ యంత్రాలను ఆగేఫూలపై సారంగ ప్రాంతానికి తరలించారు.

సారంగ శిథిలాల గుండా భూ సమాంతరంగా, మరోవైపున పర్వత ఉపరితలంపై నుండి సారంగంలోకి నిట్టనిలువుగా తవ్వకాలు ప్రారంభించారు. తీవ్రమైన మంచు, చలి, వర్షాల నడుమ సారంగం నుండి కార్బికులను వెలికి తెచ్చే ప్రయత్నాలు ఆటంకాలతో సాగాయి. సారంగంలో చిక్కుకున్న కార్బికులతో సంభాషించేందుకు వాకీటాకీలు, భోస్తను పంపటం నుండి చిన్నపొటి రంధ్రం ద్వారా ఆహారం, నీటిని పంపించడంతో 17 రోజులపాటు బాహ్య ప్రపంచంతో సంబంధం లేకపోయినా వారు సజీవంగా ఉన్నారు.

యంత్రాలతో అన్నివిధాల చేసిన ప్రయత్నాలు విఫలమైన తర్వాత ర్యాట్ హోల్ మైనింగులో శిక్షణ పొందిన నిపుణులైన కార్బికులను ఉపయోగించి ఎలుకల్లగా బోరియను చేతులతో, చిన్న వనిముట్టతో తొలుచుకుంటూ కొడ్డికొడ్డిగా ముందుకు సాగుతూ శిథిలాలను మానవ త్రమతోనే బయటకు చేరవేస్తూ ప్రాణాలకు తెగించి ఆ కార్బికులు చేసిన కృషి ఫలించింది. 41 మంది కార్బికులు క్లేమంగా బయటపడ్డారు.

ఇటువంటి ప్రమాదాలలో చిక్కుకుపోయిన వీరిని' రక్షించి' తామేదో గొప్ప వీరోచిత కార్బూక్టమం చేసినట్లుగా, పోయే ప్రాణాలను నిలబెట్టినట్లుగా కేంద్ర, రాష్ట్ర పాలకులు, ఉన్నత అధికార యంత్రాలం పోజు పెడుతున్నారు. 'రక్షించామనే' అంశాన్ని విస్తృతంగా ప్రచార సాధనాల ద్వారా ప్రసారం చేసుకుంటున్నారు. చావు నుండి బయటపడిన కార్బికుల మనో షైర్యాన్ని, దైర్యాన్ని స్ఫూర్తిదాయకమని ప్రధాని ప్రస్తుతిస్తున్నాడు. ఈ రకమైన సంరంభం నడుమ నుండి అసలు కార్బికులను ఇంతటి ప్రమాదకర స్థితిలోకి నెట్టిన తమ దుర్మార్గమైన విధానాలను చర్చలోకి రాకుండా తప్పించుకుంటున్నారు.

కార్బికులు సారంగం నుండి క్లేమంగా బయటపడ్డారు కనుక తమ ప్రతిభ గురించి చంకలు గుద్దుకుంటూ ప్రచారం చేసుకుంటున్నారు. లేకుంటే సంతాప ప్రకటనలు, సష్టపరిహార ప్రకటనలతో చేతులు దులుపుకోవడమే జరిగేది.

వేల కోట్ల రూపాయిల వ్యయంతో పర్యావరణపరంగా ఇంతటి సున్నిత ప్రాంతంలో, ఈ ప్రాంతంలో నివసించే

ప్రజానీకాన్ని నిరంతర అభద్రతకు గురిచేస్తూ, ఇంతటి విధ్వంసాన్ని సృష్టిస్తూ, ఈ భారీ చార్ట్‌ఫామ్ పలు వరసల రహదారి ఆవశ్యకత ఏమిటనే ప్రశ్నను దాటవేస్తున్నారు.

దేశంలో గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో, ప్రత్యేకించి ఆదివాసి ప్రాంతాల్లో, కనీస రహదారి సౌకర్యాలు లేక, ప్రాధమిక వసతులు లేక గర్జిణీ స్థీలను, ప్రమాదాలకు లోనైన వారిని దోలీలలో మొసుకొని సమీప ఆసుపత్రులకు చేరోపే వారి ప్రాణాలు గాలిలో కలిసిపోతున్న విషయం పాలకులకు తెలియనిదా?!

కనుక, ప్రజల ప్రాణాలతో చెలగాటమాడుతూ ప్రకృతి, పర్యావరణాలను సర్వ విధ్వంసానికి గురిచేస్తూ, దోషించే వర్గాల ప్రయోజనాల కోసం తాము సాగించే విధ్వంసాన్ని అభివృద్ధిగా నమ్మమని పాలకులు చెఱుతున్నారు. సాప్రాజ్యవాద, బదాకోర్చేటు, కాంట్రాక్టు సంస్థల లాభావేక్ష కనుగొంగా నిర్విచక్షణగా వారికి ప్రాజెక్టుల నిర్మాణ బాధ్యతలను కట్టబెట్టుతూ, అపార ప్రజాధనాన్ని అపునంగా వారికి దోషించుటంలో పాలకులంతా ఒకే తానులో గుడ్డలూ వ్యవహరిస్తున్నారు. బిజెపి పాలకులు నాలుగు పుణ్య క్షేత్రాలను కలిపే భారీ రహదారి నిర్మించి, ఆ పరపతిని తమ ఎన్నికల ప్రయోజనాలకు ఉప యోగించుకోవాలనే రాజకీయ దురుద్దేశాలతో వ్యవహరిస్తున్నారు. జాతీయ భద్రత ముసుగులో సరిహద్దు నుండి లోపలికి 100 కిలోమీటర్ల పరిధిలో విచక్షణారహితంగా చర్యలు చేపట్టేందుకు వీలుగా మార్పులు చేస్తూ ఇటీవలే అటవీ సంరక్షణ (సవరణ) చట్టం-2023ను ముందుకు తేవడం మన గమనంలో ఉన్నదే. వారి ఈ చర్యలన్నీ దేశభద్రత కోసమేనంటూ కపట నాటకాలాడుతున్నారు.

కాన మెరుపు ఏమంటే, నవంబర్ 30 నుండి దుబాయిలో ప్రారంభమయ్యే 'కావ్ -28' ప్రపంచ పర్యావరణ సదస్సుకు మోదీ హోజురుకానున్నాడు. ఆ వేదిక పైనుండి పర్యావరణ, జీవావరణ పరిరక్షణకు, కర్పున ఉద్ఘారాల కట్టడికి కట్టుబడి ఉండాలని ప్రపంచ మానవాళి ముందు సూక్తి ముక్కావళిని వల్ల వేయున్నాడు. ప్రకృతి, పర్యావరణాలను దోషించే శక్తుల విచక్షణారహిత దోషించే నుండి అంతిమంగా పరిరక్షించుకోవలసింది చైతన్యయుతమైన ప్రజా పోరాటాలే అనేది నిర్వివాదాంశం.

